

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 378:37.016-057.86:811.531(045)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-1-24>

Богдана АВРАМЕНКО,

orcid.org/0000-0002-8252-7062

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри західних і східних мов та методики їх навчання

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського»

(Одеса, Україна) bogdanabo@ukr.net

СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ

У статті доведено значення вивчення корейської мови на сучасному етапі розвитку суспільства. Проведено аналіз наукових праць з даного питання та визначено, що попри багатоаспектність вивчення фонетичної системи корейської мови, питання розробки вправ з навчання фонетики корейської мови залишається мало дослідженим. Визначено, що міжмовна інтерференція представляє собою основну проблему під час вивчення вимови будь-якої мови. Коли студенти починають вивчати корейську мову, вони вже мають стійкі навички вимови звуків як рідної, української, так, наприклад, англійської мови, володіють основними інтонаціями. Інтерференція виникає за рахунок того, що слуховимовні особливості української та англійської мов переносяться на корейську мову, тобто, звуки корейської мови уподібнюються звукам української чи англійської мов. Тому викладач повинен прогнозувати появу таких помилок і попереджати їх.

Розроблено систему вправ з формування фонетичної компетентності майбутніх спеціалістів корейської мови. Вона складається з двох видів вправ: фонетичної зарядки та вправ на імітацію. Фонетична зарядка представляє собою спеціальну тренувальну вправу, що попереджає забування фонетичного матеріалу, і є основним засобом формування навичок вимови, попереджає деавтоматизацію навичок. Лексико-граматичний матеріал, що включено у фонетичну зарядку, повинен акцентуватися, важлива лише фонетична його сторона. Матеріалом фонетичної зарядки можуть бути окремі звуки, звукосполучення, слова, скоромовки, римування, речення та невеликі тексти, а також вірші та пісні, що містять фонетичні явища.

Другий вид вправ доводить, що саме усвідомлення імітації гарантується вказівкою на те, на що необхідно звернути увагу.

Доведено, що у педагогічному або мовному університеті робота над вимовою починається з першого заняття й продовжується протягом усього процесу навчання, змінюючись залежно від завдань кожного з етапів.

Ключові слова: компетентність, вимова, інтонація, інтерференція, уміння та навички, фонетична зарядка, імітація.

Bohdana AVRAMENKO,

orcid.org/0000-0002-8252-7062

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Western and Eastern Languages and Methods of Their Teaching

Southern Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky

(Odesa, Ukraine) bogdanabo@ukr.net

A SYSTEM OF EXERCISES FOR THE FORMATION OF PHONETIC COMPETENCE OF FUTURE KOREAN LANGUAGE SPECIALISTS

The article proves the importance of learning Korean language at the present stage of society development. The analysis of scientific works on this issue is carried out and it is determined that despite the multidimensionality of the study of the phonetic system of the Korean language, the issue of developing exercises for teaching Korean phonetics remains poorly researched. It is determined that interlingual interference is a major problem when learning the pronunciation of any language. When students begin to learn Korean, they already have strong skills in pronouncing the sounds of their native language, Ukrainian, and, for example, English, and have basic intonation. Interference occurs due to the fact that the auditory and pronunciation features of Ukrainian and English are transferred to Korean, that is, the sounds of Korean are similar to the sounds of Ukrainian or English. Therefore, the teacher should predict the occurrence of such errors and prevent them.

A system of exercises for the formation of phonetic competence of future Korean language specialists has been developed. It consists of two types of exercises: phonetic exercises and imitation exercises. Phonetic charging is a special training exercise that prevents forgetting phonetic material, and is the main means of forming pronunciation skills, prevents deautomation of skills. Lexical and grammatical material included in phonetic exercises should be emphasized, only its phonetic side is important. The material of phonetic charging can be individual sounds, sound combinations, words, tongue twisters, rhymes, sentences and short texts, as well as poems and songs containing phonetic phenomena.

The second type of exercises proves that the very awareness of imitation is guaranteed by pointing out what needs to be paid attention to.

It has been proved that in a pedagogical or linguistic university, work on pronunciation begins from the first lesson and continues throughout the learning process, varying depending on the tasks of each stage.

Key words: *competence, pronunciation, intonation, interference, ability and skills, phonetic charging, imitation.*

Постановка проблеми. Стрімкий економічний розвиток Південної Кореї, а також популярність корейської культури робить мову цієї країни привабливою для дедалі більшої кількості студентів щороку.

Корейська мова – одна з мов світу, якою розмовляє майже шістьдесят мільйонів людей і вона виступає особливим приводом для гідності свого народу. Більшість корейськомовного населення проживає на корейському півострові, інші три мільйони розкидані по усьому світу.

Вивчення корейської мови стане у нагоді і тим, хто хоче подорожувати у Корею із туристичними та діловими цілями, і тим, хто планує вступ у корейський університет.

Так, опанування будь-якою іноземною мовою починається з оволодіння фонетичною будовою мови, що вивчається.

Аналіз досліджень. Серед корейських лінгвістів, які зробили найбільший внесок у дослідження корейської фонетики та розробки правил стандартної літературної корейської вимови, були професори Сеульського державного університету Хо Унг і Лі Хо Йонг, які визначили ознаки корейських звуків і розробили їхню класифікацію. Вони визначили, що система голосних корейської мови складається з 19 одиниць. Але, треба зазначити, що учені у своїх наукових працях при описі й аналізі системи корейських голосних не приділяють уваги проблемі дзвінкості-глухості корейських голосних. Також, досліджуючи фонетичний аспект корейської мови відзначаємо, що серед науковців немає єдиної думки щодо консонантної системи корейської мови.

Так, сучасний корейській дослідник Бе Джу Чхе виокремлює п'ять ознак корейських проривних голосних, яких налічує 31 одиницю, що, скоріше, відображає алофонію корейських приголосних, а не фонологічну систему. Більш точно це питання розкрито у роботах Кім Гон Сука, який склав фонетичний опис напружених та придихових проривних приголосних.

Зазначаємо, що корейська мова вважається ізольованою мовою, однак, у неї є декілька спорід-

нених мов, які разом утворюють корейську мовну родину. Так, хангиль – сучасна абетка корейської мови, була високо оцінена професором Гамбургського університету Вернером Сасе, за її науковість теоретичної системи і раціональність принципів, що було покладено в її основу. Голандський лінгвіст Говард Ф. Вос назвав хангиль найдосконалішою системою писемності у світі.

Але, попри багатоаспектність вивчення фонетичної системи корейської мови, питання розробки вправ з навчання фонетики корейської мови залишається мало дослідженим.

Мета статті полягає у спробі розробити систему вправ формування фонетичної компетентності майбутніх спеціалістів з корейської мови.

Виклад основного матеріалу. Фонетичний склад будь-якої мови має свої особливості. Вбачаємо їх у складі – кількості та якості фонем, у варіантах фонем, закономірностях їхнього сполучення. Відповідно, формування навичок «артикулювання звуків і звукосполучень, володіння інтонацією, а також уміння ставити наголос, відповідно до норм мови, що вивчається» (Галськова:2005, 100), виступає першим завданням початкового етапу навчання будь-якої мови.

Подолання міжмовної інтерференції представляє собою основну проблему під час вивчення вимови. Коли студенти починають вивчати корейську мову, вони вже мають стійкі навички вимови звуків як рідної, української, так, наприклад, англійської мови, володіють основними інтонаціями. Інтерференція виникає за рахунок того, що слуховимовні особливості української та англійської мов переносяться на корейську мову, тобто, звуки корейської мови уподібнюються звукам української чи англійської мов. Тому викладач повинен прогнозувати появу таких помилок і попереджати їх. Найбільшу увагу необхідно приділяти тим явищам, які складають специфіку артикуляційної бази корейської мови.

Формування навичок вимови відбувається в основному на навчальному етапі вивчення мови, але послідовність викладу матеріалу для навчання

вимови доволі вільна і залежить від змісту підручників. Але, якою б не була почерговість введення фонетичного матеріалу, відбувається вона при чіткому дотриманні принципу послідовності і посилення: від легкого до більш складного, від відомого до незнайомого, від явищ, що схожі у рідній мові, до явищ, які не мають аналогів у рідній мові (Гальскова: 2005, 110).

Для кожної мови характерно застосування свого способу використання органів мовлення для вимови, тобто їхнє певне положення, ступінь напруги і розподіл її у мовленнєвому каналі, загальна спрямованість рухів при артикуляції.

Психологічною основою артикуляційної бази є створення цілого ряду динамічних стереотипів, що відповідають фонетичній системі кожної мови. Складність у навчанні іноземної мови, а саме складність постановки іншомовної вимови, полягає у необхідності подолання динамічних стереотипів рідної мови і створення замість них нових стереотипів, що відповідають артикуляційній базі мови, що вивчається.

Суттєва особливість артикуляційної бази сучасної корейської мови обумовлено високою вокальною насиченістю її фонетичної будови. Із 40 фонем корейської мови 31 – голосна: 8 простих голосних, 12 дифтонгоїдів і 1 дифтонг.

Найбільш характерні особливості артикуляційної бази приголосних корейської мови виникають із наявності чотирьох груп шумних щілинних, що виокремлено за місцем утворення, трьох рядів шумних щілинних за способом утворення та двох варіантів дзвінких й імплзивних щілинних приголосних.

Тому, на початковому етапі навчання фонетики корейської мови при формуванні навичок вимови, доцільно використовувати відпрацювання фонетичної сторони нового лексико-граматичного матеріалу; існує необхідність читання вголос, як один із засобів роботи над вимовою; але найбільшу роль відіграє фонетична зарядка.

Фонетична зарядка представляє собою спеціальну тренувальну вправу, що попереджає забування фонетичного матеріалу, і є основним засобом формування навичок вимови, попереджає деавтоматизацію навичок (Верхоляк: 2013, 248).

Лексико-граматичний матеріал, що включено у фонетичну зарядку, повинен акцентуватися, важлива лише фонетична його сторона. Матеріалом фонетичної зарядки можуть бути окремі звуки, звукосполучення, слова, скоромовки, римування, речення та невеликі тексти, а також вірші та пісні, що містять фонетичні явища.

Наведемо приклад фонетичної зарядки зі звуками та звукосполученнями.

* 에외어오어외에, 에외어오어외에, 에외어오어외에, 에외어오어외에

* 이에애에이, 이에애에이, 이에애에이, 이에애에이

* 오아, 오아, 오아, 오아, 오아, 와, 와, 와, 와, 와

* 가까카, 가까카, 까카가, 까카가, 카가까, 카가까 * 지찌치, 지찌치, 찌치지, 찌치지, 치지찌, 치지찌 – слова.

* 살 쌀 *커피 코피 *달 탈 딸 *물 불 풀 *가자 가짜 가차 *가지 가치 까치 *도끼 토끼 토기 *반 발 밤 방 – скоромовки.

* 눈에 눈이 들어오니 눈에서 눈물이 나왔다.

* 배를 타고 배를 먹고 배가 아파죽었다.

* 내가 그린 구름 그림은 새털구름 그린 그림이고, 네가 그린 구름 그림은 뭉게구름 그린 그림이다.

* 저기 저 말뚝이 말 멀만한 말뚝이나, 말 못 말 만한 말뚝이나

* 간장 공장 공장장은 강 공장장이고, 味工場 공장장은 장 공장장이다.

* 다람쥐 틀에 구운 과자가 뜨거운가, 다람쥐 틀에 안 구운 과자가 뜨거운가

* 칠월 칠일은 평창 친구 친정 칠순 잔치날.

* 중앙청 창살 쇠창살, 검찰청 창살 쌍창살, 경찰청 창살 철창살.

* 저기 저 강남콩 콩깍지는 깐 강남콩 콩깍지이고, 여기 이 강남콩 콩깍지는 안 깐 강남콩 콩깍지이다. – римування.

* 밥그릇에 빠진 파리는 프랑스 파리인가, 브라질 파리인가

* 돼지는 뚱뚱하고 토끼는 통통합니다.

* 싸게 산 사과는 신 사과, 비싸게 산 사과는 안 신 사과.

* 멍멍이네 꿀벌이는 멍멍해도 蜂蜂し、蜂蜂이네 멍멍이는 꿀벌해도 멍멍하다. – пісня.

* 산토끼 토끼야 어디를 가느냐, 깡충 깡충 뛰면서 어디를 가느냐 끼토산 야끼토 를디어 냐는가, 충깡 충깡 서면뛰 를디어 냐는가

Не слід пов'язувати з фонетичною зарядкою кілька цілей, як це часто буває на практиці, коли викладач включає фонетичну зарядку на повторення граматичних та лексичних явищ. Увага студентів розсіюється, і це позначається на ретельності відпрацювання фонетичної сторони. Зрозуміло, лексико-граматичний матеріал так чи інакше включається у фонетичну зарядку, але акцентуватися має при цьому лише фонетична його сторона. У фонетичної зарядки немає і не може бути фіксованого місця на занятті, проте її часто проводять перед мовленнєвою зарядкою на початку заняття для зосередження уваги на занятті. На деяких заняттях вона взагалі буває зайвою. Її місце на занятті залежить від послі-

довності виконання завдань, де студенти можуть зіштовхнутися з труднощами. Фонетична зарядка допомагає їх передбачити та уникнути. У деяких випадках можна рекомендувати починати заняття із нетривалої фонетичної зарядки регулярно. Йдеться про ті групи студентів, де потрібна корекція вимовних навичок.

Фонетична зарядка заздалегідь підготовлена і має такі види, як: тренування вимови звуків; тренування постановки наголосів у словах, вимова завчених слів із постановкою правильного наголосу; тренування ритму; тренування інтонації; тренування апарату артикуляції.

Наступним видом вправ є вправи на імітацію. Саме усвідомлення імітації гарантується вказівкою на те, на що необхідно звернути увагу. Наприклад, вимовити звуки за викладачем, звертаючи увагу на наголос; вимовити речення, звертаючи увагу на паузи.

Так, предметом тренувальних вправ, як ми бачимо, виступають звуки та звукосполучення, що додаються до усіх більш крупних одиниць: від складу – через слово – до словосполучення і тексту. Робота над вимовою при цьому відбувається шляхом сприймання тексту, що читає викладач, до тексту, що відтворюють власне студенти.

Висновки. У педагогічному або мовному університеті робота над вимовою починається з першого заняття й продовжується протягом усього процесу навчання, змінюючись залежно від завдань кожного з етапів.

Головне завдання початкового етапу навчання фонетичної компетентності майбутніх спеціалістів з корейської мови: організована робота над постановкою вимови, тобто, навчити студентів: правильній вимові фонем та їхніх варіантів у словах та словосполученнях і нескладних реченнях; основам методики мови; використовувати транскрипцію; самостійно працювати над удосконаленням вимови.

Сформована артикуляційна традиція рідної мови природним чином перешкоджає студенту в опануванні іншомовною артикуляційною побудовою: оскільки нове вихідне положення органів мови представляється йому незручним і неприродним. Головну позицію з організації навчання на цьому етапі займає викладач. За допомогою спеціальних вправ він домагається того, щоб артикуляційний апарат іноземної мови з часом стає для студентів звичним, і в подальшому студент автоматично перебудовує одну артикуляційну базу на іншу, у разі з української на корейську.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бе Джу Чхе. Корейское произношение. Сеул: Самгенг Мунхваса. 2003. 306 с.
2. Верхоляк В. В. Учебник корейского языка. Владивосток: Изд-во ДВГУ, 1997. 211 с.
3. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам: лингводидактика и методика: учебное пособие для студентов лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений. М.: Академия. 2005. 333 с.
4. Ким Гонг Сук. Особенность звуковой системы корейских взрывных согласных. Сборник научных докладов корейской ассоциации славяноведения. 2003. №18 (2). С. 335-350.
5. Ли Хо Енг. Фонетика корейского языка. Сеул: Техакса. 2003. 265 с.

REFERENCES

1. Be Dzhuchhe. Koreyskoe proiznoshenie. [Korean pronunciation]. Seoul: Samgeng Munhvasa. 2003. 306 s. [in Russian].
2. Verholyak V. V. Uchebnik koreyskogo yazyika. [Korean Language Textbook]. Vladivostok: Izd-vo DVGU, 1997. 211 s. [in Russian].
3. Galskova N. D. Teoriya obucheniya inostrannym yazyikam: lingvodidaktika i metodika: uchebnoe posobie dlya studentov lingv. un-tov i fak. in. yaz. vyissh. ped. ucheb. zavedeniy. [The Theory of Teaching Foreign Languages: Linguodidactics and Methodology: textbook for students of linguistic universities and faculties of foreign languages of higher educational institutions]. M.: Akademiya. 2005. 333 s. [in Russian].
4. Kim Gong Suk. Osobennost zvukovoy sistemyi koreyskih vzryivnyih soglasnyih. [Peculiarity of the sound system of Korean explosive consonants]. Sbornik nauchnyih dokladov koreyskoy assotsiatsii slavyanovedeniya. 2003. № 18 (2). S. 335-350. [in Russian].
5. Li Ho Eng. Fonetika koreyskogo yazyika. [Phonetics of the Korean language]. Seoul: Tehaksa. 2003. 265 s. [in Russian].